

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 11

urn:nbn:de:bsz:31-103771

habes, ostendere. sic & 7, 2, 12. in simili pæne causa: *missus est fratres suos exhibere*. Nec in dissimili adeo, quamquam non eadem, supra 6, 10, 15. *pignus indicij exhibere*. Ceterum hic an non adstrictè nimis scriptum, *solent exhibere parentes*? Non hercle vero parentes tantum: sed omnino propinquiore cognatione reum contingentes: & statim subditur de ipsis fratribus. Vnam alteramque voculam puto periisse, quam coniectura quilibet facile reuocari. Acidalius. Cuius priorem emendationem, licet Raderus probatam, non admitto: præsertim cum loca quæ firmandæ sũ sententiæ adducit, de alia longe causa dicant: posteriorem plane rejicio: nam *parentes* etiam largius pro cognatis propinquisque sumi, vt hodie Latini sermonis traduces linguæ seruant, in Indice, deo dante, monstrabimus. Exempla autem rei, præter ea, quæ ex Cic. pro Sylla cap. 31. pro Flacco cap. vlt. & pro Sextio cap. vlt. ex Val. Max. 8, 1, 2. (nam illud ex Lipsii Monitis de Eponina, huc non pertinet) adducit Raderus; vide apud Fr. Pollet. histor. for. Rom. 2, 1. & in Comædiis Plautinis passim.

6, 10, 35. *INVISI*) Sane haud displicet coniectura fratris mei Melchioris, *invisi*. quo participio & Tacitus vsus, 4, 9, 2. *ad vana & toties inuisa reuoluitur*. Aut si quis participium spernat, fieri possit *invisi*, quod firmatur fere simili loco Plinii *Plerisque vltro etiam inuisi sumus, ista commanantes, ac frivoli operis arguimur*, nam ineptam diligentiam contemptus potius sequitur quam similtas. Volunt hoc & præcedentia: *cum ludibrio credulitatis repulsus sum*. Sic supra 6, 7, 33. ait *veritatem ne iurgium inter amatorem & exoletum non sinceris aliorum derulisset*.

6, 10, 37. *VESTRIS*) Nondum video cur voculam hanc expunctam velint, & generalem hanc sententiam, non ad præsentem concionem restringendam: *ultima verba grauius sunt auribus*. Immo potius grata sunt, si impatientiam auditoris sine molesti sermonis solantur. Respicit Philotas vltima sua verba, quibus succlamatum est. Ego sane tantum absim vt libris habentibus hoc pronomen adimi censeam, vt potius addendum putem non habentibus. Similima scena apud Liu. 38, 33, 9. *obiecti multitudini irata, quem vteris auribus pauca locuti essent, damnati omnes*.

6, 11, 3. *VICINA*) Cum sic haberet Aldus non potui mutare: est enim hoc huic loco præceteris accommodatissimum.

AD SOMNUM) Hoc affines fuisse *silentiaris* Principum; ostendit Pignorius in eximio tractatu de Seruis. Nostra ætate Walensteinus vtriusque fortunæ illustre exemplum, omnis strepitus impatientissimus fuit, adeo vt quosdam opifices vltimo supplicio affectisse dicatur, quod artis suæ exercitio molesti fuissent, non quidem somno eius, sed meditationibus, quibus vastus animus indies ad altiora, hoc est, ipsum præcipitum, affectabat viam.

PER INTERPRETEM) Quod quidem maiorem dignitatis speciem conciliat magnis potestatibus, vt ostendit Paschal. legat. cap. 49. in Philota tamen excusari non debet, qui id sibi tribueret apud ciues suos, quod ne reges quidem vsurpasse apparet ex eo quod passim tradunt auctores, eos magna libertatis umbra præfuisse, vt Curt. 4, 7, 31. & hunc ipsum Alexandrum comem admodum fuisse supra infraque aliquoties prolixè narrauit, de qua eius facilitate eleganter Libanius in progymnasichria i. Ea igitur res valde aggrauat Philotæ superbiam. Non certe superbius fecit Pallas, si Philotam & Macedones compares cum Pallante liberto quidem, sed & ipso præpotente, & ipsius libertis. Tamen apud Tacit. 13, 23, 3. *ne tam grata Pallantis innocentia, quam grauis superbia fuit: quippe nominatis libertis eius, quos consocios haberet, respondit: nihil inquam se domi, nisi nutu aut manu significasse, vel si plura demonstranda essent, scripto vsium, ne vocem consociaret*.

6, 11, 4. *FVISSE RVSTICOS*) Sic rectè: quamquam Acidalius mallet,

Comment. in Curtium. lib. 6. cap. 11. n. 6. 9. 10. 12. 13. 15. 16.

let, fuisse se: rustic. Quo sane facto periret elegantia sensui, nec quidquam ad rem facti Philippi iocus, qui rusticos esse Macedonas dicebat, & scapham scapham appellat, in Plut. apophth. cap. 31. illud enim ad laudem potius pertinebat; Philotas opprobrii causa aliena vilium & rudium populorum nomina iis indidit.

6, 11, 6. *PECUNIA*) Quae sane ingens erat, centum octoginta millia talentum, hoc est, centies octuagies millies centena millia Philippaeorum: Centum & octo milliones. Raderus ex Diod. 17, 80. & lib. 15. Strabonis. Ceterum 108. milliones enunciantur centies octies millena millia. Sequentia huius numeri verba constitimus, ut esse dicantur in Mss.

6, 11, 9. *REX*) An repeti placet ex praecedenti dictione, At rex profuerit hoc vincienda sententiae: cuius tamen rei non admodum studiosus est Curtius.

6, 11, 10. *COENVS*) Mirum hoc de Coeno qui modo ipsum tormentis subtrahere volebat, cum iam contra aliorum sententiam suadere quaestionem. Nisi forte hoc voluit ad purgandam suspensionem, quam incurere illo consilio potuisse, supra ad 6, 9, 31. notavi; nescio quid pro illo, an Curtio dici possit.

6, 11, 12. *IN INTIMAM*) Plut. cap. 88. narrat non quidem interfuisse quaestioni, sed exaudivisse foris, velo discretum, quod visum arceret, audivisse non adimeret, ut loquitur Tacit. 13, 5, 2.

6, 11, 13. *IN CONSPECTU*) Hoc ita nunc observatur, si forte reus apparatus tam atroci territus, tormentorum cruciatus spontanea confessione praevinciat. Exempla eiusmodi vide apud Langlaum Semestr. 2, 3. quo loco etiam tractat, an consistentem nihilominus torqueri oporteat.

6, 11, 15. *OBLIGANTVR OCULI*) Ut scilicet istis tenebris magis etiam angeretur, & admota crudelitatis tormenta, quanto inopinata, vehementius pateresceret. Aliam ob rationem damnatis ad supplicium deductis caput obnubebant, quam supra alicubi tetigi. Hodie iis qui gladio percutiuntur, integuntur oculi, mitiorem ob causam: ne scilicet ad speciem carnificis perterriti, preces ultimas turbationi mente profundant. deinde ne speculatorem forte subducto capite, aut proiectis manibus frustrentur, vel impediunt. De qua re notabilis Bironii historia. Tamen & antiquitus id etiam observatum vel ex Iosepho de bel. Iud. 7, 14. & Hegesippo 5, 47. constat: dum percussor moratur, clausis iam fastiola oculis, sese proripuit ad Romanos.

VT POTE) Simili figura saevitiam quaestionis intelligendam offert animis Papirius apud Senecam controu. 2, 13. quid amplius dicam? tyrannus torquebat, & cum de tyrannicidio quaereret! De huiusmodi lacerationibus observat quaedam Heraldus ad ista ex lib. I. Arnobii: irrogatis supplicia capitalia, torquetis, dilaceratis.

6, 11, 16. *HINC IGNIS*) Nolo immorari moestissimis humanae crudelitatis ingentiis. Quae & ab aliis fuisse, & à Langlæo, quem modo laudavimus, lib. 9. semestr. & Gebhardo Crepund. 1, 15. satis explicantur.

IN POTESTATE) Ut nec clamaret, nec ingemisceret. ut plerique in l. 1. §. 23. de quaestione. Philotas ergo primum sano adhuc & integro corpore fortissime & constantissime verbera, faces, & cruciatus pertulit; at ubi corpus exulceratum est, coepit fateri. His plane contraria scripsit Plutarchus Alex. cap. 88. Inde correptum torserunt assistentibus quaestioni regis amici & Alexandro pone obiectam aulam exandiente. Quo tempore cum dixisset aiunt, cum miserandis & abiectis vocibus precibusque Philotas Hephestionem compellaret; adone mollis tu, Philota, & effeminatus tantas res moliebare. Alias cap. 85. ut strenuum, ferreum, & laborum tolerantem laudarat. Plutarchus. Ne tamen videantur pugnare inter se Curtius & Plutarchus, dici potest, primum tor-

menta fortiter à Philota exantlata, dein lacerato & exulcerato corpore ad preces defcendisse. Raderus.

6, 11, 18. *PER SALVTEM*) Per genium seu τὸν regis aut Caesaris iurabant veteres pagani; per salutem principis, Christiani. vt in Apologet. cap. 32. docet Tertullianus. Imperatores Arcad. & Honor. in l. si quis maior 41. C. de transact. Eos etiam huius legis vel iactura dignos esse iubemus, vel munere, qui nomina nostra placitis inferentes salutem principum confirmationem initarum iurauerint esse pactiosum. Ita Theodosius minor Eudociam coniugem suam adegit, vt per salutem suam iuraret, se comedisse pomum. Aula S. cap. 16. Raderus. De Eudocia narrat Græca temporum Epitome, quam Eusebio coniunxit Scaliger. Adde Sueton. Calig.

6, 11, 20. *LEGEM*) Sic Athenienses Arthmium, quod aurum corumpendis Græcis ex Persia artulisset ignominiosum & hostem populi Ath. & sociorum esse iusserunt, ipsam & genus eius, Demosth. & Aristid. Panath. Merito Marcellin. 23, 31. Perfarum eas leges, per quas ob noxam minus omnis propinquitas perit, vocat abominandas. Vt enim ad coercendam hominum malitiam, pluribus adstrictioribusque vinculis, hanc quoque legem haberi fortassis salubre fuerit; ita eam si casus inciderit, præfracte exequi, extremæ foret iniustitiæ. Quod si DEVS quid in contrarium olim iussit, scimus id eum fecisse iustissimis de causis, etiamsi quædam illæ fuerint, nescimus. Ceterum isthæc omnia copiose pariter & erudite ex diuinis humanisque legibus disputat P. Faber Semestr. 3, 8. m. Merito autem laudat Arcopagitas Ælian. hist. var. 5, 18. quod grauidas damnatas non punirent, nisi edito partu, soluentes à damnatione innocentem infantem, & eam, quæ commenerat supplicium, solam morte mulctantes, quod etiam nostris moribus laudabiliter obtinet. Exsecranda e contra est sententia, quæ in omnes qui vel in carceribus tenebantur, vel in exilium acti erant, in omnes eorum cultores & cognatos, capitalis lata est & in libellos relata sub Andronico, vt testatur Nicetas lib. 2. de imperio illius. Nec minus illa lex, quæ inebat proditores plebi vna cum liberis: tyrannum vero vna cum quinque familiis cognatione proximis, contra quam diuinæ legis æquitatem eleganter & vere prædicat Philo lib. de special. leg. Inuat paulo accuratius discutere quæstionem sæpe incidentem in vita. I. pro sæuitia ista iussiones quædam diuinæ facere videntur. Resp. Iussionibus parendum, sed si quam panam irrogauit personam non egreditur, vt abutar verbis Iustin. §. 6. ver. Plane. Inst. de I. N. G. & C. II. Sunt Rationes. 1. Sic fore vt prohibeant crimen aut detegant, quo argumento defenditur SC. Silanianum apud Tacit. 14, 44. Resp. Sed quid si ignorent? 2. Nihil fit his quod horum propinqui non erant facturi in alios. Cicero ad Brut. Epiit. 1, 12. Resp. Quid hi possunt, si sunt innocentes? 3. Metuuntur exempla hereditarii criminis. l. 5. C. ad L. Iul. Mai. Aur. Bal. tit. XXIV. Iustin. 21, 4, 8. Fortner. ad Tacit. 1, 12, 6. Resp. Iniustus est metus: & occurri rationibus aliis potest. 4. Sic deterrentur alii. Cic. ad Brut. 1, 12. Resp. Qui alia contemnunt, suamque ipsi vitam, his non auocabuntur. 5. Vt maius sit supplicium pereuntibus. Curt. 8, 8. Resp. Quo operæ precio? & quantula res quam atroci impendio quæritur? 6. Ne fit ultioni locus. Iustin. 21, 4, 8. Polyb. apud Valef. de Philippo: Νῆμιος δὲς μετρίαν ἄλγεος &c. pag. 118. Liu. 40, 30, 3. R. Quis ergo finis cædium? Cic. de Nat. Deor. 3, 38. Pulchre Geta Seueri filius apud Spartian. in vita cap. IV. Immo succedunt horum cognati & adfines in odia. Seneca de Clement. 1, 8. f. & sic fit insidiarum nexus quidam & cathena. Lipf. Polit. 4, 10, 42. Arnif. de Rep. 1, 4, 2, 41. & de iure Mai. pag. 406. f. Clapmar. Arcan. l. 4. c. 15. pag. 183. f. III. Leges Macedonum, Perfarum, omnium ciuitatum. Cic. ad Brut. 1, 15. vt ibid. Athen. & exemplum Arthmii, & nescio quorum apud Philonem. R. Omnes hæc leges vituperantur à referentibus. Cicer. vide de Nat. Deor. 3, 38. Etiam l. Quisquis à magnis ICtus. quam

quam illa tam crudelis non sit. IV. Exempla. Tiberii, Tac. lib. I. Exactoris tributorum sub Caio, apud Philon. Neronis, apud Sucton. cap. XXXVI. Andronici, apud Nicetam lib. II. Resp. Tyrannos fuisse. Caroli IX. nuptias Parisienses quis laudat præter *san-guinaris pestes*? Vide Stradam de B. Belg. lib. VII. *Contra stant* I. Verbum DEI. Deut. XXIV. Ezech. XVIII. &c. II. Ratio naturalis, de qua Cicero de Nat. Deor. 3, 38. ciq. consentientes leges, vt l. 26. de poen. l. 22. C. co. tit. C. Ne filius pro patre. III. Leges Ægyptiæ & Græcæ, ne grauida puniatur. Plutarch. de his qui sero puniuntur &c. quas & Romani probauerunt. Quintil. Declam. CCLXXVII. IV. Exempla meliorum. Amasiæ 4. Reg. 14. Alexandri. Romanorum apud Dionys. lib. VIII. vbi de Sp. Cassio. Jacobi Regis Angliæ. Iohnston. Rer. Britann. lib. XII. Galli, in mortibus Regum, contenti fugare Iesuitas, &c. Adde infra 8, 7, 16.

6, 11, 21. *LIBERARE SE*) Quæ causa multos fateri coëgit, quod nunquam admiserant. De qua re vide Langæum Semestr. 9, 2. Vt contra alii constanter negant, quæ perpetrauerunt. Vid. ibid. & Ramirez de Prado Pentacontarch. cap. 9.

6, 11, 25. *ET NOS*) Alludit dictum, quod Alexandro tribuit Plutarch. cap. 49. *Cunctorum quidem esse mortalium Deum communem parentem, sed peculiariter sibi adoptare optimum quemque.*

6, 11, 26. *PROAVVM HVIVS ALEXANDRYM*) Duos hoc nomine Macedonia reges offert historia, ad quos ista trahi possunt, Alexandrum cognomento Diuitem, & alium, Philippi fratrem, huius Alexandri patruum. De hoc Raderus accipit, & vt omnia rectius quadrent, miram genealogiæ rationem committitur, proavum dici contendens, qui tot ante gradibus regnum tenuisset, quasi contendas Vespasiani patrem recte dici Vitellium, auum Othonem, proavum Galbam. Verum etiam sic opus habet eiecto Ptolemæo Alorite, quod ille non fuerit, vt illi quidem fingere lubet, ex genere Carani. at si genus aspiciendum est, cur à successione regum appellationes cognationis trahit: aut si attendenda successio, cur generis requirit propinquitatem? Certe si nullum aliud esset argumentum, hunc Alexandrum à Curtio non indigitari, nisi hoc vnum, quod tam male asseritur, sufficere potuisset. Sunt autem præter id duo satis valida. primum quod ante ceteros huius casum ponit, etiam vocula deinde innuens, priorem interfectum; alterum, quod posterioris Alexandri mors non neglecta, sed vindicata fuit, à fratre Perdicca, qui percussorem eius Aloritem Ptolemæum regno simul vitæque priuauit, vt apud Diod. 15, 77. legimus. Ergo potius ad Alex. diuitem, qui & Philellen, ista verba pertinere videntur. quem quod proavum appellat Curtius, cum esset abauus, nihil mirum aut insolens facit. Inculcandum enim est denuo, quod de confusis cognationum vocabulis supra semel iterumque monuimus. Eadem plane videtur esse causa Libanii Declamat. 16. qui cum Alexandrum, quem nostri proavum, vocat Curtius, *avum Philippi* appellat, *περὶ τοῦ*. hæc enim vox etiam pro vltioris gradus avus accipi potest. quomodo & Latina apud Iuuenal. 8, 134.

De quocunque vobis proavum tibi sumito libro.

ARCHELAVM) Derege Archelao Curtium sentire necesse est, cum hic exempla eorum referat, qui reges impune occiderunt. De Perdicca nece diversa sentiunt auctores, quos vide in Reinectii regno Macedonico.

INTERFECTORIBVS) Soli Alexandro Lyncistæ. Iustinus 11, 2, 1. *Ante omnia cædis conficiis ad iunulium patris occidi iussit, soli Alexandro Lyncistarum fratri peperci.* Et ipse Curtius 4, 7, 27. *Philippi autem omnes interfectores iussit supplicia.* Iustinus tamen 7, 9, 1. etiam Olympiadem, adeoque ipsum Alexandrum conficium fuisse cædis

lib. 6. cap. 11. num. 30. 33. 35. 36. 37. 38. Comment. in Curtium.

cædis Philippitellatur, imo Pausaniam percussorem Philippi ab Olympiade fuisse subornatum & immisum in Philippum conscio etiam ipso Alexandro. Quæ omnia Alexander dissimulauit. Raderus. Intelligit igitur hic solum Lyncestem Alexandrum, de quo mox 7, 1, 5. quod autem *intersectoribus* ignotum, pluratiue dixit, facit ad intendendam vim orationis. Tale est illud apud Tacitum 1, 10, 6. *Intersectos Egnatios, Iulos &c.* cum vnus Egnatius, vnus Iulus fuisset interfectus, & alia sexcenta.

6, 11, 30. *PRORSVS*) Mihi liquet legendum, *prioris*. Sic mox n. 35. *qui proximi sceleris participes esse arguebatur.*

6, 11, 33. *PATREM VISSE AVCTOREM*) Melioribus libris constanter abest vox *auctorem*, quod suspicionem mihi non ineptam, vt puto, parit, esse eam glossema vocis *patrem*, quam non vulgari significato hic positam, aliquis adpieto receptiore vocabulo exponere voluerit. Sensus igitur est: Totum se consilium exposuisse, suum illud esse: nec quemquam alium auctorem eius nominare posse: nimirum illius ultimi, quo occupare destinauerat patris obitum. At si alios forte confcios aut suggestores ab eo velint exprimere, nec se *patrem* (h. e. auctorem) eius fuisse credant, non se recusare tormenta. Ea notione Ouidius de Ponto 4, 5, 29.

Quidque parens ego vester agam - - Græco more. Athenæus princ. operis: Ἄγναιμι μὲν ὁ τῆς βίβλου περὶ τῆς. Maximus Tyrius sermone octauo: ἀγνὰ εἶτε μὲν περὶ εἶπε καὶ λαοβία τῆς ἡνὰ τὴν λόγος μῆτις.

6, 11, 35. *DEMETRIVS*) Omnia quæ ad hanc conspirationem pertinere videbantur, contraxisse Curtium apparet. Nam Arrianus 3, 5, 25. non eodem loci, quo Philotæ detecta fuerat coniuratio, hoc est apud Zarangæos, sed in Arimalpis fuisse comprehensum tradit, suffecto in locum eius Ptolemæo Lagi filio.

6, 11, 36. *INCIDERET*) Alii *in incidere*, vnde Acidalius, *vt incidere*, forte pro *incidere* leg. *incidens*. aut etiam pro *prorsus expungendum*.

6, 11, 37. *VOX SANGVISQUE*) Scilicet *claudente noxarum consciencia linguam*, vt de Chonodomario loquitur Marcellin. 16, 33. f. & 17, 25. de Zizai: *amisso vocis officio præ timore*. Quod ipsum attendi iubet, sed caute, l. 10. §. 5. de quaest. plurimum quoque in excutienda veritate etiam vox ipsa, & cognitionis subtilis diligentia adfert. nam & ex sermone & ex eo, qua quis constantia, qua trepidatione quid diceret, quædam ad illuminandam veritatem in lucem emergunt. Quippe nimius pauor conscientiam arguere videtur. Tacit. H. 3, 10, 4. Aliud exemplum suppeditat Tacitus 15, 66, 3. *Non vox aduersum ea tenio, non silentium, sed verba sua præpediens, & pauoris manifestus &c.* Sed & dolor comprimit vocem. vide Parei Mellificium Atticum pag. 284. Adde infra 7, 1, 8. & 9. & 7, 7, 26. Ita fere Demetrium Philippi filium, quem pater ad satisfaciendum senatus miserat, turba querelarum confusum repente obiciuisse narrat Iustin. 32, 2, 3.

6, 11, 38. *OMNES ERGO*) Aduersus molitiones Acidalii, qui arguitur Curtium hic duplici nomine accusari posse negligentia, quod omnes à Nicomacho nominatos saxis obrutos scripserit, quasi aut omnes illi, aut præter eos nemo fuisset punitus; bene tuetur auctorem Raderus. nihil hic esse mutandum, nec pro à Nicomacho nominatos, audacissima coniectura legendum *à Macedonibus damnatos*. neque est à Nicom. non nominatos. Sed & Amyntam, quem à Nicomacho nominatum Acidalius euasisse supplicium putat, non esse cum cuius statim libro seq. ampla habetur mentio. Deinde hic dici, *omnes à Nic. nominatos*, non propter Calin & Philotam, de quibus iam per se constabat, sed Demetrium & alios cum eo antea nominatos.

SAXIS OBRVERUNT) Apud Persas quoque lapidibus obrui interdum nocentes solebant: & ita Bagorasus, in Ctesias refert, iussu regis lapidibus est obrutus. Idemque passum Pharnaciam Eunuchum, idem Ctesias scribit. Brill. de regno Pers. lib. 2. p. 264.

Atic.

Athenienses etiam Æschylum hæc morte damnaſſe Ælian. hiſt. var. 5, 19. ſcribit. Sicut & Caphyſenſes, ſimulachrum Dianæ violantes pueros. Pauſan. lib. VIII. Per ſeditio- nem militum idem accidit Poſthumio inſciant, quas promiſerat prædas, ut ait Florus 3, 22, 2. apud Liuium 4, 50. & poſtea Q. Pompeio, teſtibus Valer. Max. 9, 7, 2. Velleio 2, 20, 2. Liui. epit. 77, 4. Sic apud Xenoph. lib. 1. ἀναβάας. Clearchus primus ſuos vi pro- pellere, ut pergerent, volebat. At illi tunc in ipſum procedere incipientem, cum ipſius iumentis, lapides conſiciunt. Quo factum, ut parum abeſſet, quin lapidibus obrueretur. Simi- lia de mercenariis Pœnorum ſcribit Polyb. 1, 80. Adde Simocattam 3, 1. Zvinger. theatr. pag. 2718. p. 2. Partheni Erotica cap. XXI. Arcades & viuum Aristocratem la- pidarunt, & nepotem, proditiſſis crimine. Pauſan. lib. VIII. Nicephorus Imp. etiam per ſeditionem populi lapidibus impetitus eſt. Zonaras Tom. III. pag. 164. Quid ipſi Domino acciderit, diſcimus ex Ioh. cap. VIII. De Vatinio vide Macrobi. Sa- turn. 2, 6. Id ergo non mori cuiſdam adſcribendum, quod faciunt, qui inter pœnas militares referunt, ſed repentinis animorum motibus. Ita Laidem in templo Vene- ris obruiſſe mulieres, Plutarch. Erot. c. 42. tradit. In Vigilium I. Pontif. plebs Rom. ſiſtes ſaxaque coniecit, apud Blond. 1, 7. & Platinam. Porcherium Treuirenſem Gal- lorum populus lapidibus obruit, propterea quod noua vectigalia inueniſſet. Egid. in Chilperico. Neceſſitati potius quam mori adſcribendum eſt, quod de Turcarum mangonibus traditur, eos, cum ſæpe magnum captiuorum numerum vnus trahat, ſol- licite prouidere, ne cui manus relinquatur libera, quod aliquando eiſmodi homines à mancipiis lapidibus obrutos meminerint. At ſupplicii cauſa iuſſum id olim in Ve- teri Teſtamento multis locis, quorum peruerſa interpretatio, Stephanum illum proto- martyrem exiit vita. Sic & Artayctæ filium interfecerunt Athenienſes apud Herodot. 9, 119. & caduceatorem improbum Cretenſes, apud Nicolaum Damasc. in Excerpt. Va- leſ. pag. 442. Quod autem Curtius hic ait *more patrio*, ei ſimilis locus eſt in Marcelli- no 29, 26. eos qui inter Conſtantianos merebant, priſco more militibus dedit occidendos. Sa- bæi reges egreſſos regia lapidibus obruebant ex oraculo. Diodor. 3, 47. Agatharchides de mari rubro 1, 50. apud Photium. De lapidatione, eſt & apud Euripidem Oreſte- verſ. 48.

*Hæc dies autem eſt dicta,
In qua ſerem ſententiam Argini,
An oporteat nos mori lapidante ſaxo,
An acuto enſe feriri collum.*

Eternum, ut notaui Popma, de ſupplicio Philotæ diſſentitur. nam Diodor. 17, 80. ca- pitali ſupplicio affectos, generaliter; Arrianus 3, 5, 20. à Macedonibus iaculis confoſ- ſos narrat.

6, 11, 39. *ET INVIDIA*) Inſignis hæc eſt correctio Rubenii Elector. cap. 33. non modo ſalutis, ſed & inuidiæ. Alexander, inquit, non ſolum ſalutis & capitis diſcrimen effugit, ſed etiam inuidiæ & calumniarum flammam, per confeſſionem hanc Philotæ. Quod egregie firmant ſequentia & ſimilimus iſte locus Tacit. 15, 73, 1. Nero vocato ſenatu, oratione inter patres habita, edictum apud populum, & collata in li- bris indiſta, confeſſionesque damnatorum adiunxit. Etenim crebro vulgi rumore laceraba- tur, tamquam viros inſonites ob inuidiam aut metum exſtinxiſſet. Idem noſtro æuo factum vidimus. Non enim falſo conquerebatur Domitianus apud Sucton. 21, 1. Condi- tionem principum miſerrimam, quibus de conſpiratione comperta non crederetur, niſi occiſi. Cer- tiſſima igitur eſt emendatio Viri ingenioſiſſimi: quamquam eam reſellere conetur Doctus Aduerſariorum ſcriptor lib. 28. cap. 6. deſenſa vulgari lectione *itaſam vite*. Et iam reſpondimus quærenti, cur poſt ſalutem Curtius demum dicat de inuidia. Quod

lib. 6. cap. 11. n. 40. & 1. 7. c. 1. n. 1. 3. 4. Comment. in Curtium.

autem ipse vitam sic distinguit à salute, ut totius vitæ cursum atque ordinem designare dicat, id vero non magnopere ad rem facit, nec à vita sufficienter distinguit salutem. nam si semel salutis fecisset naufragium, certe iam de eo vitæ tempore atque ordine superuacaneum erat quærere. Post hæc scripta, cum viderem iam in Edit. receptam esse Rubenii correctionem, ego quoque exprimendam putavi.

6, 11, 40. *PHILOTAS*) Hic vero dele vocem *Philotas*, quæ tam manifesta temerariæ glossæ, ut mirum sit haud etiam pridem deprehensam. Curtius quidem si addidisset, non eo quo nunc est loco, sed initio statim posuisset. Sed nec addidit, nec opus fuit, cum in medio non alium quam *Philotam* designari. *Acidalius*. Eademque erat *Bongarsii* sententia, vocem eam aut ex glossa esse, aut lineæ superiori proximæ intericiendam. Cui etiam supra n. 30. eliminandum id nomen videbatur, in his; nec ab ipso *Philota*.

7, 1, 1. *IN MISERICORDIAM*) Affine est illud *Liuii* 29, 22, 7. de *Plemio*: iam senescente inuidia, mollebat ira. Adde eundem de *M. Manlio*, 6, 20, 13. de *Philopœmene*, 39, 49, 11. & *Buchanan*. lib. XVIII. Hinc artificium eorum, qui *Iugurthæ* faucebant *Romæ*, id agentium, ut omnis inuidia, prolatandis consultatimibus dilaberetur. *Sallust.* *Iug.* 27, 2. Nam etiam plerumque innocentes recenti inuidia impares sunt. *Tacit.* 2, 7, 5. ea animorum affectio, tam crebris exemplis neminem latere potest.

VERTIT) Hanc lectionem merito præfert *Modius Nouant*. epist. 99. probante *Manutio* ad *Sallust.* *Catil.* cap. 6. manifestum enim est præterito tempore hæc concipi à *Curtio*: nam si præsens esset, haud scirem veris præferrem, an veritum; cum & hoc recte dicatur; & illud blandiente nouitate à multis, ut in eiusmodi loca inciderunt, intempestiue & nulla urgente causa intrudi soleat. quasi in hoc confisteret opera *Critici*, ut alia faceret quæ repererit, non ut meliora. sunt enim in quos egregie conuenit apophthegma *Spartani* regis, qui conspiciens arborum truncos in quadratas trabes dolari, ait; an si quadratæ arbores nascerentur, rotundas faceretis?

7, 1, 3. *PRIMVS*) *Philippi* patris *Alexandri* missu. *Diod.* *Siculus* 16, 92. Hoc anno *Philippus* rex summus belli dux à *Græcis* factus, bellum *Perficum* inchoauit, ac statim *Attalum* & *Parmenionem*, cum parte copiarum & mandatis, ut vrbes ibi *Græcas* liberarent, in *Asiam* præmisi. *Raderus*. Adde *Iustin.* 9, 5, 8. *Gemistum* lib. 2.

PHILIPPO) Quanti fecerit *Parmenionem* *Philippus*, docet in apophthegmatis *Plutarchus* cap. 29. *Philippus* *Atheniensium* laudabat fortunam, qui quotannis decem imperatorum deligendorum copiam haberens: se dicebat intra multos annos vnium modo duocem reperisse *Parmenionem*. *Raderus*.

NON ALIO) Quam *Parmenione*. Errat enim, qui putat *Philotam* hic signari. Cædem autem *Attali* non *Parmenioni*, sed *Hecatæo* adscribit *Diodor.* 17, 2. Videntur conciliari posse, ut *Hecatæi* opera magis, *Parmenionis* vero consilio, perpetratum sit facinus.

7, 1, 4. *OTII VITIA*) Contra militare otium multa collegit *Gruterus* discurs. ad *Tacit.* cap. 39. quem adi. Ceterum mirum est eadem hæc verba & apud *Senecam* legi epist. 56, 16. Nunquam vacat lascinare districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti. Sic infra 7, 3, 5. noister; nationem ne finitimis quidem satis notam, at *Seneca* epist. 59, 18. gentes ne finitimis quidem satis notas. Vter ab altero mutuatus est? an vterque potius ab alio? hoc credam. Renolutus ad otium militum, adscribam insignem locum *Caesar.* de bel. Ciu. 2, 30. à *Grutero* prætermisum: Erant sententia, quæ conandum omnibus modis, castraque *Varri* oppugnanda censerent; quod huiusmodi (seditiosis) militum consiliis, otium maxime contrarium esse arbitrantur. Vbi

VOX